



jasta i zanesenjaka u pripravljanju salama, a koju su predvodili Josip Vrbanić, Vlado Burić, Joža Prudeus, familija Župančić i drugi, održana je prva Salamijada kao javna manifestacija.

Okupljeni oko tadašnjeg Turističkog društva, te u nastavku Bratovštine sv. Jurja, nadograđivani su sadržaji tako da danas s ponosom možemo istaći da je Samoborska salamijada prerasla u međunarodnu



manifestaciju koja na završnoj priredbi okupi preko 1000 zaljubljenika u salamu.

Mnogim pojedincima dodijeljena brončana, srebrna, zlatna ili velika zlatna šajba krase njihov dom na ponos svih ukućana.

Samoborski gastronomski poklon prigodan je dar vrijednih proizvođača vina, bermeneta, muštarde, kristala, koji se tradicionalno dodjeljuje odabranim sponzorima i ostalim dobrotvorima koji su više od ostalih pridonijeli i pridonose održavanju i propagiranju ove vrijedne manifestacije.

Završna priredba, uz izvješća ocjenjivačkog suda i dodjelu brojnih nagrada za proizvođače i goste, održava se tradicionalno krajem ožujka mjeseca pod velikim šatorom, uz obavezno kušanje salama svih proizvođača. ■

## NOVI PRISTUP U HRANIDBI JEDNODNEVNIH PILIĆA

Janječić, Z.

Primjenom novih spoznaja o genetskim obilježjima te držanju, hranidbi i bolestima pilića došlo je do velikog napretka u peradarskoj proizvodnji. U dosadašnjim se normativima za hranidbu pilića koristila početna krmna smjesa od 1. do 21. dana

starosti. Za sastavljanje tih krmnih smjesa korištena su krmiva za koje se podrazumijevalo da kod mlade peradi imaju jednaku djelotvornost kao i kod odrasle. Međutim, u današnjem globalnom poslovnom razvoju peradarske proizvodnje, usredotočenom

<sup>1</sup> Dr. sc. Zlatko Janječić, docent, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Svetošimunska 9



na stalno poboljšanje kao ključem za postizanjem i čuvanjem prednosti nad konkurencijom, uvođenje nove tehnologije hranidbe jednodnevnih pilića ima veliku ulogu. Razumijevanje bioloških mehanizama u procesima probave i apsorpcije hranjivih tvari, te poznavanje mehanizama regulacije umnožavanja i sazrijevanja stanica enterocita u sluznici tankog crijeva daju uvod u novu dimenziju hranidbe peradi i pridonose boljim proizvodnim rezultatima.

Tanko crijevo mladih pilića doživljava značajne morfološke, biokemijske i molekularne promjene u prva dva tjedna nakon valjenja. Pod normalnim uvjetima, stanice enterocita sluznice tankog crijeva su u stanju kontinuiranog i brzog umnažanja, podjele i migracije. U pravilu se ova zbivanja odvijaju uz prisutnost hranjivih tvari. Radi boljeg razumijevanja zajedničkih procesa u koje su uključene probava i apsorpcija hranjivih tvari, današnja su istraživanja usmjerena ka epitelu tankog crijeva, posebno u ranoj dobi i to na staničnoj i molekularnoj razini. Premda je probavni sustav pilića nakon valjenja anatomski kompletan, apsorptivna površina i omjer proliferacije enterocita povećavaju se nakon valjenja. Duodenalni vilusi završavaju s rastom 7. dana nakon valjenja, dok se u jejunumu i ileumu razvoj nastavlja do 14. dana. Odgođena hranidba pilića nakon valjenja uzrokuje sporiji razvoj sluznice tankog crijeva i redukciju kapaciteta apsorpcije te je vrlo bitno da pilići nakon valjenja budu dopremljeni u objekte za tov gdje će imati kontakt sa hranom i vodom.

Za razvoj embrija tijekom embrionalnog razvoja jedini izvor hranjivih tvari predstavljaju hranjive tvari

iz jajeta. U danima koji slijede nakon valjenja pilića, događaju se promjene u izvoru hranjivih tvari, koje se osim onima iz žumanjka nadopunjavaju krmnim smjesama i vodom. Minimalne energetske potrebe izvaljenih brojerskih pilića u prvih 24 sata su približno 11 kcal, a iznos energetske vrijednosti iz preostalog žumanjka oslobođene u prvih 24 sata iznosi 9,4 kcal. Stoga je jasno, da su pilići bez dodatka hranjivih tvari u energetskom manjku, te gube na težini.

Sadašnji pristup hranidbenim potrebama tek izvaljenih pilića može se generalno provoditi na dva načina. Prvi je onaj kod kojeg pilići u kontakt s hranom i vodom dođu tek nakon smještanja u uzgojni objekt.

Drugi način podrazumijeva hranjenje pilića već u

**nosiljke za meso**  
**nosiljke za meso**

**50**  
50 years of Strazaplastika  
1958 - 2008

**EURO NOSILJKE**

**E3** 600x400x300 mm  
3.0 kg/60 lit

**E2** 600x400x200 mm  
2.0 kg/40 lit

**E1** 600x400x125 mm  
1.5 kg/25 lit

**PALETA EURO H1**  
posebno za mesnu industriju  
1200x800x160 mm/18 kg

**NOSILJKA 100 I**  
900x550x380 mm  
13.3 kg/100 lit

**NOSILJKA ZA MESO**  
600x400x185 mm  
1.6 kg/29 lit

**UNIVERZALNA NOSILJKA**  
580x346x200 mm  
1.1 kg/29 lit

**VIŠENAMJENSKE NOSILJKE**

600x400x200 mm  
1.4 kg/32 lit

600x400x300 mm  
2.1 kg/48 lit

600x400x200 mm  
1.3 kg/32 lit

600x400x300 mm  
1.9 kg/48 lit

600x400x200 mm  
1.2 kg/32 lit

600x400x300 mm  
1.8 kg/48 lit

PROIZVEDENO U HRVATSKOJ

**strazaplastika**

tel: 049 382 333 · fax: 049 382 300  
prodaja@strazaplastika.hr  
www.strazaplastika.hr

samoj valionici, kao i tijekom transporta do uzgojnih objekata. Danas postoje različiti proizvodi, tzv. hranidbeni paketi za hranidbu tek izvaljenih pilića, koji su sastavljeni tako da sadrže sve hranjive tvari potrebne pilićima u prvih 72. sata nakon valjenja, odnosno kada su njihove hranidbene potrebe različite od onoga što im nude standardne početne krmne smjese. Rana hranidba jednodnevnih pilića uz korištenje ovih proizvoda pospješuje stimulaciju rada Burse fabricii i time podizanje imunog sustava, te rast i razvoj intestinalnog trakta koje rezultira povećanjem duljine i površine vilusa u tankom crijevu. Smanjen je mortalitet pilića, kako onaj rani,

tako i na kraju tova. Ostvaruju se značajno veće završne tjelesne mase pilića te bolje konverzije krmne smjese. U područjima s visokim temperaturom ovi su se proizvodi pokazali kao vrlo efikasni u sprječavanju dehidracije pilića tijekom transporta, te time i smanjenjem mortaliteta. Sadržaj hranjivih tvari u žumanjčanoj vrećici kod pilića dobivenih iz jaja mladih roditeljskih jata, a čija prosječna tjelesna masa iznosi 32 grama, je vrlo nizak i nedovoljan za podmirenje hranidbenih uvjeta, primjena ranije hranidbe pokazala se vrlo učinkovitom.

Svi ovi pokazatelji ukazuju na opravdanost rane hranidbe u prva tri dana života pilića. ■

## IZ HRVATSKE AGENCIJE ZA HRANU

04.12.08

### ODRŽAN SEMINAR U OKVIRU IPA PRETPRISTUPNOG PROGRAMA

U organizaciji Hrvatske agencije za hranu i EFSA-e prošli je tjedan u Zagrebu održan dvodnevni seminar pod nazivom EFSA Pre-Accession Seminar on Microbial Risk Assessment. Seminar je održan u okviru predpristupnog IPA programa za 2008. godinu u koji su, pored naše zemlje, uključene i Turska te Makedonija. Program je financiran od strane Europske komisije, a spomenuti seminar je deseti u nizu i predstavlja logičan slijed u podupiranju razvojnih ciljeva Agencije i institucija uključenih u sustav sigurnosti hrane.

Seminaru je prisustvovalo pet predavača iz EFSA-e, po deset predstavnika iz Turske i Makedonije, te petnaest predstavnika iz naše zemlje, kako djelatnika Agencije, nadležnih ministarstava, zavoda za javno zdravstvo, fakulteta, tako i članova Znanstvenih odbora koji pokrivaju područje mikrobiološke procjene rizika, a to su: Odbor za biološke, kemijske i fizikalne opasnosti i Odbor za zdravstvenu ispravnost hrane. Konceptualno seminar je bio podi-

jeljen u deset predavanja u koja su bila uključena i predstavljanja organizacije sustava mikrobiološke sigurnosti hrane u Hrvatskoj i Makedoniji, te osvrt na problematiku mikotoksina u Turskoj.

U pozdravnom govoru, nakon predstavljanja Hrvatske agencije za hranu, ravnateljica dr. sc. Zorica Jurković istaknula je kako je Agencija jedna od institucija u RH koja je nastala temeljem modernog europskog zakonodavstva i predstavlja nacionalnu instituciju koja se priprema za uključivanje u sustav EU. Predstavljajući Agenciju i njezinu ulogu u sustavu sigurnosti hrane naglasila je da su svi sudionici u lancu proizvodnje i distribucije hrane odgovorni za zaštitu potrošača. U tome je i velika uloga HAH-a kao integralne komponente Hrvatskog sustava sigurnosti hrane, pri čemu je vrlo važna njezina nezavisnost i transparentnost u radu.

Uvodno predavanje o radu i ulozi EFSA-e u proširenju EU izložio je prof. Milan Pogačnik, član Upravnog vijeća EFSA-e i novi ministar poljoprivrede Republike Slovenije.

Nizozemski model mikrobiološke procjene rizika prezentacijom pod naslovom Microbiological Risk Assessment in The Netherlands: Optimi-